

НАСЛОВ НА МАТЕРИЈАЛОТ:

**ПРЕДЛОГ - ПРОГРАМА
ЗА ПОДДРШКА НА ЛОКАЛНИОТ
ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ НА
ОПШТИНА ОХРИД ЗА
2024 ГОДИНА**

ПРЕДЛАГАЧ:

Градоначалник на општина Охрид

ОСНОВ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ:

член 36 од Законот за локална самоуправа (Сл.весник на РМ бр.5/02) и член 18 од Статутот на општина Охрид („Сл.гласник на општина Охрид“ бр.08/07, 01/08, 10/10, 05/11, 09/14, 14/14, 10/19 и 15/20)

ПРЕТСТАВНИК:

Ѓоко Апостолов

ОБРАБОТУВАЧ:

Стручна служба

НАДЛЕЖНОСТ:

Совет на општина Охрид

Врз основа на член 36 од Законот за локалната самоуправа („Сл.весник на РМ“ бр.5/02) и член 18 од Статутот на општина Охрид („Сл.гласник на општина Охрид“ бр.08/07, 01/08, 10/10, 05/11, 09/14, 14/14, 10/19 и 15/20), Советот на општина Охрид на седницата одржана на ден .12.2022 година, ја донесе следната :

ПРОГРАМА ЗА ПОДДРШКА НА ЛОКАЛНИОТ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ОХРИД ЗА 2024 ГОДИНА

Вовед

Програмата за локален економски развој претставува дефиниран збир на проекти кои се планира да се реализираат во текот на 2024 година, и кон кои воглавно ќе бидат насочени активностите на Одделението за Локален економски развој. Реализацијата на оваа Програма ќе обезбеди континуиран одржлив развој на општината кој треба да го подобри нивото на животниот стандард на жителите на општина Охрид.

Програмата за поддршка на локалниот економски развој се изработува врз основа на надлежностите на Локалната Самоуправа кои произлегуваат од Законот за локална самоуправа и Статутот на Општина Охрид.

Процесот на планирање на програмата е врз основа на законските обврски на Општина Охрид во соработка и со непосредно учество на бизнис секторот, граѓанскиот сектор, месните заедници, асоцијации и сл.

Цел на оваа програма е остварување на низа активности со цел создавање на услови за одржлив локален економски развој на Општина Охрид.

Со стратешко планирање на програмата за локален економски развој на Општина Охрид, локалната заедница врши конкретен чекор за реализација на ефектите од децентрализацијата како политички процес и јакнење на демократските односи, а посебно демократското вклучување на граѓаните во процесот на одлучување со што Општина Охрид остварува чекор напред во приближување кон европските стандарди и главните цели на Европската Унија со цел подобрување на локалниот развој.

Се предлагаат мерки и активности за подобрување на локалната економска политика како и поттикнување на развојот на малите и средни претпријатија и претприемништво.

Воедно одделението во согласност со законските обврски во областите на занаетчиството, угостителството и трговијата, ја координира својата работа со другите сектори во рамките на администрацијата на општина Охрид и врши други работи кои ќе му бидат определени.

Се планираат и предлагаат мерки и активности во соработка со другите сектори во рамки на администрацијата на општина Охрид за развојни и структурни приоритети на ниво на градот, иницира проекти што ќе се предложат за поддршка од меѓународни, странски и домашни инвеститори.

Активностите во оваа програма се креирани согласно потребите на локалното население детектирани при изработката на стратешките документи, Стратегијата за развој на туризам и Стратегијата за рурален развој.

Програмата за поддршка на локалниот економски развој на општина Охрид за 2024 година ќе се реализира преку Секторот за локален економски развој и Одделението за локален економски развој, согласно своите надлежности и задолженија во следните главни насоки на дејствување:

- I. ПОДОБРУВАЊЕ НА ЕКОНОМСКАТА КОНКУРЕНТНОСТ НА ОХРИД И РАЦИОНАЛНА УПОТРЕБА НА РЕСУРСИ ПРЕКУ ПАРТИЦИПАТИВНО УЧЕСТВО НА ЗАЕДНИЦАТА**
- II. ОХРИД – ПАМЕТЕН И ЗЕЛЕН ГРАД / SMART AND GREEN CITY**
- III. РАЗВОЈ НА РУРАЛНИТЕ СРЕДИНИ**
- IV. ПОДГОТОВКА НА ПРОЕКТИ И ПРОЕКТНО УПРАВУВАЊЕ**

ИЗВОРИ НА ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА 2024 ГОДИНА

За реализација на Програмата за 2024 во износ од **16.725.000,00 ден** ќе бидат обезбедени средства од следниве приходи:

1	Буџетот на Општина Охрид	5.120.000,00 ден
2	Приходи по други основи - донации	11.605.000,00 ден
	Вкупно	16.725.000,00 ден

I. ПОДОБРУВАЊЕ НА ЕКОНОМСКАТА КОНКУРЕНТНОСТ НА ОХРИД И РАЦИОНАЛНА УПОТРЕБА НА РЕСУРСИ ПРЕКУ ПАРТИЦИПАТИВНО УЧЕСТВО НА ЗАЕДНИЦАТА

Активностите кои се предвидени во овој дел од програмата се насочени кон подобрување на економската клима во градот, но воедно и еден од најсуштинските за привлекување на директни инвестиции, а со тоа и отварање на нови работни места. Економското зајакнување на градот е една од целите кои треба да се постигнат со реализацијата на предвидените активности. Токму затоа дел од активностите за зајакнување на локалниот економски развој предвидуваат воспоставување соработки и партнерства, зголемени можности за подобрување на пристапот до пристојно вработување и зголемување на приходите за различните категории на граѓани, пристап до подобрена едукација и вештини во секторите и сл.

1.1. Имплементација на лидер пристапот во општина Охрид

Во рамки на оваа активност предвидено е формирање и регистрација на локална акциона група согласно постојната законска регулатива. ЛИДЕР програмата е во функција на локалните чинители и на развојот на руралните средини. Станува збор за исклучително важна програма од особено значење на руралниот развој, како клучен фактор за зачувување на населението во местата на нивно живеење. За тоа е неопходна континуирана синергична активност на сите локални чинители, помогнати од надлежните државни органи и подржани од локалната самоуправа. ЛИДЕР моделот, кој веќе 20 години функционира во ЕУ, а има мултисекторски пристап е (кратенка од француски јазик која означува – поврзување меѓу развојните активности и руралната економија). Станува збор за едно од успешните достигнувања на ЕУ, кое досега поминало низ четири фази, а од 2007 година претставува инструмент на заедничката политика и стратегија на ЕУ, која е интегрирана во националните и локалните програми за развој на земјоделството во земјите членки. Со овој пристап се поттикнуваат руралните средини да ги користат своите ресурси за обезбедување на одржлив развој, кој се справува со општествените, економските и еколошките предизвици. Тоа е концепт кој влијае на промена на менаталитетот на сите релевантни фактори во руралните средини. Тоа се промени во смисла на обедиент заеднички пристап во решавањето на конкретните проблем.

Предвиден буџет

0,00 ден

1.2. Изработка на Студија за технолошко-рекреативен развој на просторот на поранешната касарна

Поранешната касарна претставува локација која овозможува одлична можност за нејзин понатамошен развој. Лоцирана надвор од градскиот урбан центар, надвор од градскиот метеж, а сепак доволно близу да може да претставува локација која е блиска и достапна за сите. Со површина од околу 30 ха, дава изворнредна можност истата да биде функционално искористена. Ист е случајот и со објектите кои се лоцирани таму, а кои веќе долго време не функционираат и се во прилично лоша состојба. Сепак, веќе реновираната една зграда, како и планираните содржини од рекреативен карактер, се показател дека истата може да прерасне во нов урбан центар на градот. Со цел, зачувување на функционалноста на локацијата, нејзиното трансформирање во јавна површина со комбиниран карактер (технолошки и рекреативен), потребен е сериозен и сеопфатен пристап во планирањето на нејзиниот развој. Со изработка на Студија за развој на овој простор, планирање на нејзината намена долгорочно, и подготовка на акциони планови за реализација на стратешките насоки, ќе добиеме можност целата оваа област да ја трансформираме во технолошко-рекреативна зона. На овој начин ќе се добие сериозен документ кој покрај неговата примена во однос на планирањето на развој, ќе претставува основа

преку која ќе може да се генерираат средства од различни донатори, а воедно ќе биде и алатка за привлекување на инвеститори. Самиот концепт за нејзина трансформација ќе овозможи развој на голем број на незагадувачки дејности, дисперзија на гравитирањето на населението и посетителите надвор од градскиот центар, ќе овозможи отварање на работни места, а воедно ќе биде и место за разонода и рекреација на сите генерации. Преку оваа студија ќе се добие и идејно решение за нејзиниот можен изглед, прикажан преку соодветни модерни алатки, 3Д анимации и сл. Во 2024 треба да се реализира финалната исплата.

Предвиден буџет **1.545.000,00 ден**

1.3. Активни мерки за подобрување на конкурентноста на пазарот на труд на Општина Охрид

Општина Охрид предвидува субвенционирање на обуки за преквалификација и доквалификација на лица од различни возрастни групи кои сакаат да стекнат вештини и квалификации кои се потребни на пазарот на трудот. Со оваа активност е предвидено одржување на серија на стручни обуки кои ќе се реализираат во соработка со соодветни институции и работодавачи, со цел стимулирање на социјалната интеграција, намалување на невработеноста и зголемување на нивната конкурентност при вработување и стекнување на нови вештини. Изборот на струките за кои ќе се врши преквалификација и доквалификација се прави врз основа наспроведени анкетни истражувања за потребите на охридското стопанство. Обуките ќе се спроведуваат во различни сегменти согласно потребите на пазарот.

Предвиден буџет **600.000,00 ден**

1.4. Активности за поддршка на женско претприемништво во општина Охрид

Овие активности се во насока на подобрување на квалитетот на живеењето на жените во општина Охрид и истите имаат **родово сензитивен** карактер.

- Припрема и организирање на обуки за жени претприемачи

Оваа активност вклучува обуки за жени претприемачи кои сакаат да отпочнат свој сопствен бизнис.

Предвиден буџет **150.000,00 ден**

- Менторство за почетници во бизнис и постојани претпријатија управувани од жени

Оваа активност ќе се реализира преку менторства за почетници во бизнис и постојани претпријатија управувани од жени.

Предвиден буџет **150.000,00 ден**

Предвиден буџет за 1.4 **300.000,00 ден**

1.5 Субвенционирање на новорегистрирани и на веќе регистрирани занаетчи

Поддршка на проекти и програми поврзани со традиционалните занаети. Активноста предвидува мапирање на занаетите во општината, финансирање на проекти и помош при опремување на занаетчиски работилници, уредување на изложбен простор како и промоција на занаетчиските производи и услуги. Право на користење на субвенција ќе имаат и веќе регистрираните занаетчи согласно Законот за вршење на занаетчиска дејност. Условите за користење на субвенции ќе бидат дефинирани преку посебен правилник.

Предвиден буџет **300.000,00 ден**

Вкупно предвиден буџет за I:

2.745.000,00 ден

II. ОХРИД – ПАМЕТЕН И ЗЕЛЕН ГРАД / SMART AND GREEN CITY

2.1. Smart City Bike System “Ohrid Go Mobile” – Градски Систем за Велосипеди

Градскиот SMART систем за велосипеди ќе биде воспоставен со цел да ги реши предизвиците на урбаната микромобилност и да го подобри квалитетот на животот за жителите на градот. Споделувањето велосипед ќе биде алтернативна транспортна опција, дополнување на јавниот превоз, фокусирана на жителите и посетителите / туристите. Ваквиот систем се предвидува да има повеќекратна вредност, како за луѓето, така и за животната средина. Системите за споделување велосипеди имаат позитивни надворешни ефекти врз економијата, употребата на енергија, животната средина и јавното здравје. Споделувањето велосипед е исто така корисно за намалување на урбаниот метеж, загадувањето со бучава, намалување на CO2 емисиите и сл. Системот за споделување велосипеди ќе има особено големо значење за Охрид, каде што имаме голем прилив на туристи во летните месеци. Исто така, ќе има позитивно економско влијание врз комерцијалните области, при што станиците за споделување велосипеди привлекуваат повеќе потрошувачи во блиските бизниси, а корисниците на овие велосипеди имаат поголема веројатност да трошат пари во близина на станиците за споделување велосипеди. Воедно, со користењето на овие велосипеди, се користи значително помалку време за наоѓање паркинг. Ваквиот систем на велосипеди може да поттикне нова демографија - оние кои вообичаено не возат велосипед - да почнат да користат велосипеди за транспорт.

Предвиден буџет

9.260.000,00 ден

2.2. Воведување на смарт јавни услуги

Оваа активност предвидува дигитализација на одредени општински јавни услуги. За истата се изработува студија за оправданост, по што ќе се дефинира кои активности ќе бидат во прва фаза за имплементација.

Предвиден буџет

1.800.000,00 ден

Вкупно предвиден буџет за II:

11.060.000,00 ден

III. РАЗВОЈ НА РУРАЛНИТЕ СРЕДИНИ

Операционализација и спроведување на целите и приоритетите од Стратегија за рурален развој со директно вклучување во процесот на имплементација на микрозаедниците преку финансирање на локални микропроекти за поттикнување на локалниот економски развој.

3.1. Финансирање на Микропроекти согласно целите и приоритетите од Стратегија за рурален развој

Операционализација и спроведување на целите и приоритетите од Стратегија за рурален развој со директно вклучување во процесот на имплементација на микрозаедниците преку финансирање на локални микропроекти за поттикнување на локалниот економски развој.

Ваквата форма на стимулирање на партиципативноста на локалното население претставува ефикасна форма на финансиска поддршка на микрозаедниците во партнерство со граѓанските здруженија за решавање на мали инфраструктурни проблеми и реализација на развојни идеи. Реализацијата на оваа активност ќе се одвива исклучиво со поддршка на месните заедници. Активноста ќе се реализира со објавување на јавен повик, со дефинирани области на интервенција, Вид на програми/проекти што ќе бидат поддржани, прифатливи и неприфатливи активности и трошоци и минимални капацитети и искуства кои ќе треба да ги задоволат потенцијалните апликанти.

Дел од средствата ќе бидат наменети за исплата на реализирани проекти од 2023.

Предвиден буџет	900.000,00 ден
------------------------	-----------------------

3.2 Тековни активности на мобилната канцеларија во рамките на локалната самоуправа за давање стручни совети на земјоделците.

Оваа активност предвидува давање стручни совети од областа на земјоделието.

Во склоп на оваа активност формирана е комисија за развој и подобрување на условите во земјоделството.

Предвиден буџет	0,00 ден.
------------------------	------------------

Вкупно предвиден буџет за III:	900.000,00 ден
---------------------------------------	-----------------------

IV. ПОДГОТОВКА НА ПРОЕКТИ И ПРОЕКТНО УПРАВУВАЊЕ

Една од круцијалните активности на Одделението за локален економски развој, претставува подготовка, аплицирање и имплементација на проекти во најразлични области, финансирани од домашни и меѓународни донатори, програми, фондации, амбасади и сл. Процесот на имплементација на проектите претставува сложена активност која бара прецизно планирање и реализација како на проектните активности, така и на предвидениот проектен буџет.

Според утврдените правила за апликација за одредени проекти, во зависност од донаторот, покрај обезбедената донација предвидена во проектот, како неопходност се наметнува потребата од обезбедување на средства за сопствено учество кои мора да се запазат како прв услов за аплицирање за одреден проект. Секој донатор определува посебни услови кои локалната самоуправа треба да ги обезбеди како составен дел.

4.1. Средства за сопствено учество во имплементација на проекти

Според утврдените правила за апликација за одредени проекти, во зависност од донаторот како неопходност се наметнува потребата од обезбедување на средства за сопствено учество кои мора да се запазат како прв услов за аплицирање за одреден проект. Во оваа програмска активност е предвидено сопствено учество во општински, регионални, национални и меѓународни проекти. Од позначајните планирано е партиципација односно сопствено учество на Општина Охрид за аплицирање и реализација на **меѓународни проекти со посебен акцент за ИПА фондовите**, како и зедничко учество во аплицирање и реализација на проекти со други општини од Република Македонија во рамки на Програмите на различни донатори, меѓународни асоцијации, фондови, амбасади и други, за **меѓуопштинска соработка и микрорегионални проекти**, како и партиципација односно сопствено учество на Општина Охрид за аплицирање и реализација на **регионални проекти** во рамките на Југозападниот плански регион согласно Законот за рамномерен регионален развој и Годишната програма за финансирање на регионални проекти на Бирото за регионален развој и проектите со средства од Агенцијата за рурален развој и други агенции. **Разликата која се јавува во програмскиот и во апликативниот дел во буџетот за 2023 година се однесува на делот за сопствено учество во проектите и техниката на обезбедување на сопственото учество.**

Предвиден буџет	1.220.000,00 ден
------------------------	-------------------------

4.2. Средства од аплицирани и одобрени проекти

Во оваа програмска ставка се предвидени реализација на активности кои се во рамки на севкупниот локален економски развој, а претставуваат активности кои ќе се реализираат во рамки на проекти финансирани од домашни и меѓународни донатори.

Во рамки на програмата EU for municipalities, аплициран и одобрен е проектот „Roads Not Taken: Municipality of Ohrid Going Green, Smart, Innovative (OHRID GO)” кој отпочна со реализација на 01.12.2021 година. Проектот е во партнерство со Stellar Solutions од Скопје, и општина Воден, Грција. Вкупен буџет на проектот е 716.724,88 еур, и ќе се реализира во наредните 2 и пол години.

Предвиден буџет	800.000,00 ден
------------------------	-----------------------

4.3 Проект на УСАИД за зајакнување на капацитетите за искористување на ресурсите

Изработка на Стратегија за Локален Економски Развој. Процесот е под водство и финансиран од УСАИД.

Предвиден буџет	0,00 ден.
------------------------	------------------

Вкупно планиран буџет за IV:	2.020.000,00ден
-------------------------------------	------------------------

ВКУПЕН БУЏЕТ ЗА 2024:

16.725.000,00 ден

Г1 ПРОГРАМА ЗА ПОДРШКА НА ЛОКАЛНИОТ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ НА ОПШТИНА ОХРИД ЗА 2024 година				
Бр.	Активност	Средства од буџет	Средства од донации	ВКУПНО
I	ПОДОБРУВАЊЕ НА ЕКОНОМСКАТА КОНКУРЕНТНОСТ НА ОХРИД И РАЦИОНАЛНА УПОТРЕБА НА РЕСУРСИ ПРЕКУ ПАРТИЦИПАТИВНО УЧЕСТВО НА ЗАЕДНИЦАТА			
1.1.	ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЛИДЕР пристапот во општина Охрид	0,00	/	0,00
1.2.	Изработка на Студија за технолошко-рекреативен развој на просторот на поранешната касарна	/	1.545.000,00	1.545.000,00
1.3.	Активни мерки за подобрување на конкурентноста на пазарот на труд	600.000,00	/	600.000,00
1.4.	Активности за поддршка на женско претприемништво во општина Охрид	300.000,00	/	300.000,00
1.5.	Субвенционирање на занаетчиски дејности	300.000,00	/	300.000,00
	Вкупно 1	1.200.000,00	1.545.000,00	2.745.000,00
II	ОХРИД – ПАМЕТЕН И ЗЕЛЕН ГРАД / SMART AND GREEN CITY			
2.1.	Smart City Bike System “Ohrid Go Mobile” – Градски Систем за Велосипеди		9.260.000,00	9.260.000,00
2.2.	Воведување на смарт јавни услуги	1.800.000,00	/	1.800.000,00
	Вкупно 2	1.800.000,00	9.260.000,00	11.060.000,00
III	РАЗВОЈ НА РУРАЛНИТЕ СРЕДИНИ			
3.1.	Финансирање на Микропроекти согласно целите и приоритетите од Стратегија за рурален развој	900.000,00	/	900.000,00
3.2.	Тековни активности на мобилната канцеларија во рамките на локалната самоуправа за давање стручни совети на земјоделците	0,00	/	0,00
	Вкупно 3	900.000,00	/	900.000,00
IV	ПОДГОТОВКА НА ПРОЕКТИ И ПРОЕКТНО УПРАВУВАЊЕ			

4.1.	Средства за сопствено учество во имплементација на проекти	1.220.000,00		1.220.000,00
4.2.	Средства од аплицирани и одобрени проекти		800.000,00	800.000,00
4.3.	Проект на УСАИД за зајакнување на капацитетите за искористување на ресурсите	0,00	/	0,00
Вкупно 4		1.220.000,00	800.000,00	2.020.000,00
		5.120.000,00	11.605.000,00	16.725.000,00